

REVOLUTIONAIR ARBEIDERS COMITÉ

Het op 7 mei 1925 opgerichte **Revolutionair Arbeiders Comité** (RAC) was de vrucht van interne conflicten die de **Communistische Partij Holland** (CPH) al vanaf het begin van de jaren twintig teisterden. Het voorheen almachtige driemanschap van de CPH - David Wijnkoop, Willem van Ravesteyn en Jan Ceton - zag zich geconfronteerd met een vanuit twee verschillende bronnen gevoede oppositie. De eerste groep werd gevormd door leden van de onafhankelijke socialistische vakbond, het NAS, en had als voornaamste leiders H.J.F.M. (Henk) Sneevliet en Engelbert Bouwman. De *NAS-communisten*, zoals deze groep werd genoemd, maakten bezwaar tegen de hernieuwde toenadering van de CPH tot de veel grotere, meer reformistische vakbond, het NVV.

De tweede groep bestond grotendeels uit jonge intellectuelen die uit geestdrift voor de Russische Revolutie tot de CPH waren getreden. Deze jongere partijleden, waarvan Jacques de Kadt de meest vooraanstaande was, misten in de CPH echter dynamiek en elan en zij stelden het autoritair regerende driemanschap hiervoor verantwoordelijk.

De groep onder leiding van De Kadt stapte april 1924 uit de CPH, nadat De Kadt de toegang tot het partijbestuur was ontzegd. In mei 1924 richtten zij de Bond van Kommunistische Strijd- en Propagandaklubs (BKSP) op om zo de nieuwe kern te vormen van een zuivere, revolutionair communistische partij. In juli 1924 kreeg de BKSP versterking van de dichteres en marxistisch theoretica H.G.A.(Henriëtte) Roland Holst-van der Schalk.

Ofschoon de BKSP het parlement niet als de legitieme vertegenwoordiging van het volk beschouwde, besloot het partijcongres op 3 mei 1925 om toch deel te nemen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 1 juli 1925. De taak van het door de partij af te vaardigen Kamerlid zou moeten zijn, om de massa te leren 'hoe hol, hoe voos, hoe leugenachtig het parlement is'.

Een week later sloot de BKSP zich aan bij een door de NAS-communisten onder leiding van Sneevliet opgericht Revolutionair Arbeiders Comité. Hiermee wilden de NAS-communisten protesteren tegen de op het congres vastgestelde kandidatenlijst waarop Wijnkoop de eerste en Van Ravesteyn de tweede plaats innam. Om de druk op de CPH verder op te voeren besloot het RAC deel te nemen aan de Tweede-Kamerverkiezingen op 1 juli. Daartoe formuleerde het comité een twaalf punten tellend 'program van eischen'. De verkiezingslijst werd aangevoerd door de populaire Amsterdamse NAS-voorman Cornelis ('ome Nelis') Kitsz, gevolgd door Sneevliet en de BKSP'ers Jan Mourits en Roland Holst-van der Schalk ('tante Jet').

Door ingrijpen van de Komintern haalde de CPH-leiding echter een week later reeds bakzeil. Vrijwel het gehele partijbestuur trad af en het driemanschap besloot af te zien van de Kamerkandidatuur. Als nieuwe CPH-lijsttrekker werd Louis de Visser naar voren geschoven.

Na deze ommezwaai besloten Sneevliet en Roland Holst-van der Schalk hun kandidatuur voor het RAC in te trekken en terug te keren naar de CPH. De bestaansreden voor het RAC was volgens hen verdwenen. De Kadt en een groot deel van de BKSP'ers beschouwden de wisseling van de wacht in de CPH echter als een louter cosmetische correctie en zij handhaafden de lijst van het RAC. Onder aanvoering van Jan Mourits nam de partij deel aan de Tweede-Kamerverkiezingen op 1 juli 1925. Het RAC behaalde bij deze verkiezingen 12.655 stemmen (0.41%), waarvan bijna de helft uit de kieskring Amsterdam afkomstig was. Daarmee gaven de BKSP'ers de CPH een gevoelige klap: de CPH zag tweevijfde van haar aanhang verdwijnen en verloor zo een zetel.

Het RAC is na de verkiezingen opgeheven. De BKSP bleef echter tot 1927 onder leiding van De Kadt ageren tegen de vernieuwde CPH.

Bij de Amsterdamse gemeenteraadsverkiezingen van 1927 zou Kitsz met een Revolutionair Arbeiders Comité een zetel weten te behalen. Deze partij is echter niet als een voortzetting van het oude RAC te beschouwen.